

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 023/17

KLAGER: Norske Lakseelver ved Pål Mugaas
PUBLIKASJON: iLaks.no
PUBLISERINGSDATO: 24.01.2017
STOFFOMRÅDE: Offentlig forvaltning
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Dekning for tittel
REGISTRERT: 13.02.2017
BEHANDLET I PFU: 28.03.2017
BEHANDLINGSTID: 45 dager
KLAGEGRUPPE: Interesseorganisasjon
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Norske Lakseelver forklarer på sine nettsider at de er en næringsorganisasjon for rettighetshavere (og forpaktende foreninger) til fiske i vassdrag med laks, sjørret og sjørøye.

SAMMENDRAG:

iLaks.no publiserte **tirsdag 24. januar 2017** en artikkel merket «**Nyheter**», med tittelen «**Offentlige tilskudd for å påvirke regjeringens politikk**». I ingressen sto det:

«Norske Lakseelvers største inntektskilde er overføringer fra Miljødirektoratet. Men midlene er ikke primært rettet mot tiltak i elvene.»

I brødteksten ble det henvist til hvordan næringsorganisasjonen omtaler seg selv, som en representant for rettighetshavere (fiskerettshavere og elveeierlag). iLaks skrev:

«Gjennom media dannes derimot et annet inntrykk, nemlig at dette er en politisk lobbyist som først og fremst arbeider for å begrense vekst i norsk oppdrettsnæring, som, gjennom lus og rømning, anses å være en negativ faktor for villaksbestanden. Til det trengs det penger.»

Det ble opplyst at Norske Lakseelver er finansiert av medlemskontingent og almisser, samt offentlige tilskudd. Om sistnevnte het det:

«Disse offentlige tilskuddene har økt betydelig de siste årene, og i 2016 mottok organisasjonen totalt 3,2 millioner kroner i støtte fra Miljødirektoratet. (...) Innen tilskuddene fra Miljødirektoratet er særlig én post viktig: Prosjekttilskudd til "Mer

liv i elva". Norske Lakseelver søkte opprinnelig på 2,7 millioner kroner for dette prosjektet, men måtte nøye seg med 2,1 millioner kroner.»

I artikkelen ble det også konstatert:

«Prosjektmidlene går til flere forskjellige formål.»

Under mellomtittelen «Fem ansatte» ble generalsekretæren i Norske Lakseelver stilt et spørsmål:

«- Hvor mye av omsetningen i organisasjonen brukes til lønn til de ansatte og lobbyarbeid?

- Kontakt med politikere og andre organisasjoner er en del av alle frivillige organisasjoners arbeid. Hvis du leser søknadene våre, ser du at den type arbeid ikke er en del av søknadene. Det er fire ansatte med ordinære lønninger, i tillegg noe innleid arbeid på timebasis ut fra hvilke prosjekter vi får tilskudd til, sier Evensen.

Evensen vil ikke opplyse iLaks om Norske Lakseelvers omsetning i 2015 og 2016, men i 2014 utgjorde de samlede inntektene 5,1 millioner kroner. Med fem ansatte er det grunn til å tro at det vesentligste av inntektene går til lønnskostnader og arbeidsgiveravgift.»

KLAGEN:

Klager er Norske Lakseelver som mener iLaks har brutt punkt 4.4 i Vær Varsom-plakaten (VVP), om ikke å gå lenger i titer enn det er dekning for i stoffet. Slik klager ser det, dokumenterer iLaks ingen steder i artikkelen at midlene næringsorganisasjonen søker om og mottar fra Miljødirektoratet, går til å påvirke regjeringens politikk. Klager avviser også at det finnes noen dekning for å påstå dette: «Midlene går til mange forskjellige prosjekter, men ikke til politisk lobbyarbeid.»

Klager opplyser: «De midlene ilaks.no referer[er] til går over statsbudsjettets Kap. 1420 post 70, underpost 2. I statsbudsjettet heter det: "(...) Tilskotsordninga skal medverke til å leggje til rette for bevaring og forvaltning av ville anadrome laksefisk. Målgruppe for ordninga er frivillige organisasjonar, forskingsinstitusjonar, kommunar og interkommunale organ."»

Ifølge klager skal midlene brukes til «å styrke lokal forvaltning», og Norske Lakseelver opplyser å ha fått midler «til følgende poster på søknaden:

- Villaksens dag - rekruttering av unge
- Landsmøte og fagseminar om lakseforvaltning
- Kompetanseløft for lokal forvaltning av villaksen, som en naturlig oppfølging av ny lakse- og innlandsfisklov m/ forskrifter
- Økt fokus på beskyttelsesordningene nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder
- Kunnskapsformidling om ansvarlig gjenutsetting
- Oppfølging av villakshensyn ifb. revisjon av konsesjonsvilkår i regulerte vassdrag
- NASCO-arbeid og internasjonalt arbeid»

Klager skriver: «Dette framgår tydelig av søknaden og svaret, som er offentlig tilgjengelig via postjournal. (...) Ikke noe av det Norske Lakseelver har søkt om er altså "midler for å påvirke regjeringens politikk", som det hevdes i tittelen.»

Slik klager ser det, etterlater artikkelen det «inntrykk at det foregår en nærmest lyssky overføring av midler fra Miljødirektoratet til Norske Lakseelver. Midler som egentlig skulle vært brukt til andre ting». Fremstillingen svekker, ifølge klager, Norske Lakseelvers omdømme.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

iLaks avviser at det ikke er dekning for tittelen, og skriver: «Organisasjonen Norske Lakseelver er en ivrig kritiker av norsk oppdrettsnæring, men liker tydeligvis ikke å få satt et kritisk lys på hvordan de selv er finansiert og opptrer i det offentlige rom. Det er forståelig at dette kan være ubehagelig, men skal ikke være til hinder for kritisk journalistikk. Når organisasjonen i overveiende grad disponerer skattebetalernes penger, bør det være et særlig krav til åpenhet og transparens for deres aktiviteter. Norske Lakseelvers representanter møter jevnlig i Stortinget og pleier nær dialog med rikspolitikere og forvaltning. De søker å påvirke regjeringens politikk. Organisasjonen er en politisk lobbyist. At de mottar tilskudd er grundig dokumentert, og ikke omtvistet.»

iLaks refererer også til en melding fagsjefen i Norske Lakseelver skrev på Twitter 24. januar, og der han lenket til den påklagede publiseringen. Fagsjefen skal ha skrevet: «Er det bare meg eller er det andre her inne som har Twitter-konto betalt av det offentlige?»

iLaks kommenterer: «Organisasjonens egen fagsjef reagerer tydeligvis ikke på artikkelens overskrift. Den er ukontroversiell. Sterud, som jevnlig møter på Stortinget som lobbyist, får sin lønn betalt av det offentlige. Hans lønn går altså til arbeid for å påvirke regjeringens politikk.»

Slik iLaks ser det, ville det «være naturlig å fremvise regnskapene for Norske Lakseelver» om det skulle være «behov for å falsifisere påstanden som fremgår av artikkelens overskrift». iLaks skriver: «Her vil det formodentlig fremgå hvordan lønnsmidler mer presist er fordelt, eventuelt ved fordelingsnøkler på forskjellige virksomhetsområder. Til tross for at iLaks har bedt om å få utdypet hvordan de disponerer og fordeler (de statlige) midlene de mottar, har Norske Lakseelver så langt ikke vært villige til å opplyse om dette.»

iLaks opplyser også at «over halvparten av organisasjonens inntekter [kommer] fra offentlige overføringer, og [at] dette danner mesteparten av lønnsgrunnlaget til de fem ansatte». iLaks konkluderer: «Indirekte finansierer staten da blant annet lobbyvirksomhet mot regjeringens politikk. Det er imidlertid verdt å merke seg at iLaks ikke omtaler hvor mye av de offentlige midlene som går til å påvirke regjeringens politikk.»

Redaksjonen opplyser også at klager tok kontakt like etter at artikkelen var publisert, og påpekte at det ikke var dekning for tittelen. Redaktøren skal da ha spurt hvilken tittel som kunne være presis, hvorpå klager skal ha svart at det ikke var deres sak. iLaks viser i denne sammenheng til formuleringer i Vær Varsom-plakaten (VVP) om at man ikke skal gi etter for press fra noen som vil hindre åpen debatt og fri informasjonsformidling (VVP 1.3), samt at

«debatt, kritikk og nyhetsformidling ikke må hindres ved at parter ikke er villig til å uttale seg eller medvirke til debatt» (VVP 4.14).

iLaks skriver: «Norske Lakseelver har hatt alle muligheter til å belyse hvordan virksomheten og lønningene i organisasjonen finansieres og disponeres både før og etter publisering av denne saken. De har valgt å kun i beskjeden grad benytte sin rett til å kommentere og forklare temaet, og har slett ikke fremlagt regnskaper eller annen dokumentasjon som viser at det ikke er dekning i artikkelens overskrift.»

Klager mener iLaks' tilsvaer inneholder noen unøyaktigheter, og innvender at Twitter-meldingen det er henvist til, var en spøk, noe klager mener ikke er en «uvanlig ting på dette sosiale mediet». Videre viser klager også til en henvendelse som ble sendt redaktøren i iLaks 25. januar: «I tittelen skriver du "Offentlige tilskudd for å påvirke regjeringens politikk". Det er altså ikke korrekt. Vår fremste "påvirker" er biolog Erik Sterud, som hovedsakelig er lønnet av tilskudd fra ReddVillaksen. Øvrige midler vi bruker til påvirkning, av type artikler på nettsider o.a. utgjør en liten del av arbeidsinnsatsen/lønnen til de som gjør det. Vi minner ellers om at våre medlemmer også har lovpålagte forvaltningsoppgaver som vi som organisasjon bistår dem i å gjennomføre.»

I henvendelsen avviste klager for øvrig også at organisasjonen mottar offentlige midler for å påvirke politikere. I tillegg ble det henvist til en publisering i fjor, der klager mener iLaks også publiserte udokumenterte påstander, for så å nekte å ta inn tilsvaer fra klager. Klager skrev også i henvendelsen til iLaks' redaktør: «Den gangen lot vi det bero, denne gangen synes vi at det kan være verdt å teste hva PFU har å si om iLaks' presseetiske vurderingsevne.»

Klager viser også til sms-dialog med redaktøren i iLaks etter publisering, og anfører at redaktørens gjengivelse i tilsvaret er mangelfull. Klager har derfor lagt ved hele dialogen (se vedlagte tilsvaer). Her skriver klager blant annet til iLaks, når redaktøren fastholder at det er dekning for tittelen: «At vi driver politisk arbeid for lønnsmidler er ikke det samme som at vi bruker offentlige midler til dette. Jeg understreker at du ikke har dekning for det du skriver.»

iLaks redaktør presiserer at «Norske Lakseelvers fagsjef Erik Sterud faktisk er ansatt i Norske Lakseelver. Deler av lønnen hans blir betalt, såvidt jeg forstår, indirekte av Redd Villaksen, resten blir betalt av Norske Lakseelver».

Videre mener iLaks at påstanden om at Twitter-meldingen var en spøk, er klagers tolkning.

For øvrig skriver iLaks: «Når det er sagt, er det ikke bare Sterud som driver lobbyvirksomhet for Norske Lakseelver. Det gjør også daglig leder Torfinn Evensen (se eksempelvis vedlegg av epost til politisk rådgiver Jens Frølich Holte i Klima og miljødepartementet). Etter det jeg forstår er også Mugaas [den som har ført klagen i pennen] aktiv i dette arbeidet, men det kan han sikkert selv utdype.»